

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.6.2013
COM(2013) 482 final

2013/0225 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за оправомощаване на държавите членки да ратифицират, в интерес на
Европейския съюз, Договора за търговията с оръжие**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Въведение

С приетата през 2006 г. Резолюция 61/89 на ООН бе дадено началото на процес на разработване на договор, с който да се регламентира международната търговия с конвенционално оръжие (а именно Договора за търговията с оръжие, наричан по-долу за краткост „ДТО“). Целта бе сключването на правно обвързващ договор, с който да се постигне по-висока степен на отговорност при законната търговия с конвенционално оръжие посредством въвеждането на строги общовалидни международни норми за внос, износ и трансфер.

След извършената през периода 2007—2009 г. интензивна подготвителна работа, от 2 до 27 юли 2012 г. в Ню Йорк се състоя първата конференция на ООН относно ДТО. Въпреки че на конференцията не бе постигнат консенсус, неин резултат бе първоначалният проект на договора.

На състоялата се през март 2013 г. конференция на ООН този проект бе прередактиран, но така и не можа да се постигне консенсус, тъй като три държави отхвърлиха предложението на председателството. Договорът накрая бе приет с квалифицирано мнозинство на 2 април 2013 г. Мнозинството от членовете на ООН се споразумяха договорът да бъде открит за подписване на 3 юни 2013 г.

1.2. Компетентност на ЕС

ДТО включва въпроси, които съгласно разпоредбите относно външната компетентност, съдържащи се в член 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), са от изключителната компетентност на Съюза.

В ДТО наред с останалото се предвиждат мерки (като контрол върху вноса и износа), влизащи в обхвата на общата търговска политика на Съюза. В тази сфера ДТО засяга области от законодателството на Съюза, чието регламентиране вече е в напреднал етап. Той има отношение също така и към следните актове от вторичното законодателство на Съюза, свързани с вътрешния пазар: а) Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността; б) Директива 91/477/ЕИО на Съвета от 18 юни 1991 г. относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие; в) Регламент (ЕС) № 258/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за изпълнение на член 10 от Протокола на Организацията на обединените нации срещу незаконното производство и трафика с огнестрелни оръжия, техните части и компоненти и боеприпаси, допълващ Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност („Протокол за огнестрелните оръжия“), и за установяване на разрешения за износа и мерки за вноса и транзита на огнестрелни оръжия, техни части и компоненти и боеприпаси.

Тъй като ДТО включва въпроси от изключителната компетентност на ЕС, държавите членки нямат право да вземат самостоятелно решение относно подписването и ратифицирането на договора. Те могат да направят това, в интерес на Съюза, само ако бъдат оправомощени от Съвета по предложение на Комисията.

1.3. Съдържание и обхват на ДТО

ДТО има за цел да допринесе за мира, сигурността и стабилността в международен и регионален план, като регламентира международната търговия с конвенционално оръжие и пресече незаконната търговия с оръжие. С ДТО се въвеждат норми по отношение на трансфера на конвенционално оръжие и се изисква от държавите — страни по договора, да подложат на системен контрол целия износ на оръжие, за да гарантират, че конвенционалното оръжие и боеприпаси няма да се използват, наред с останалото, за погазване на правата на човека, тероризъм и нарушаване на хуманитарното право.

ДТО предвижда извършването на оценка на трансферите на оръжие и предприемането на мерки за предотвратяване на пренасочването на конвенционално оръжие от държавите вносителки и износителки. Освен това той увеличава прозрачността при търговията с оръжие, като изисква воденето на отчетност и представянето на съответни доклади и информация на вниманието на секретариата и останалите държави — страни по договора. Разпоредбите на ДТО обхващат конвенционално оръжие от следните категории: бойни танкове, бронирани бойни транспортни средства, едрокалибрени артилерийски системи, бойни самолети, ударни вертолет, бойни кораби, бойни ракети и ракетно-пускови установки, стрелково оръжие и леко въоръжение. Договорът обхваща също така съответните части, компоненти и боеприпаси.

1.4. Последици за достиженията на правото на Съюза

ДТО може да даде отражение върху общите разпоредби, приети от Европейския съюз, или да доведе до промяна в техния обхват. С оглед на това Съветът изготви в приложението към своето Решение .../2013, с което упълномощава Комисията да води преговори по ДТО по въпросите от изключителната компетентност на Съюза, следните указания за водене на преговори:

- (1) Договорът за търговията с оръжие не трябва да съдържа никакви разпоредби, които възпрепятстват държавите членки да прилагат:
 - а) Директива 91/477/ЕИО на Съвета от 18 юни 1991 г. относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие, със съответните изменения;
 - б) Директива 93/15/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. за хармонизиране на разпоредбите, свързани с пускането на пазара и надзора на взривни вещества с гражданско предназначение, със съответните изменения;
 - в) Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността, със съответните изменения.
- (2) Договорът за търговията с оръжие не трябва да съдържа никакви разпоредби, които ограничават свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали в рамките на вътрешния пазар на Съюза, освен ако ограничението не се основава изрично на член 36, член 45, параграф 3, член 52, параграф 1, член 65 или член 346 от ДФЕС.
- (3) Всички мерки, предвидени в договора, които ограничават износа от Съюза или вноса в него, или транзитното преминаване през територията на Съюза, трябва да бъдат съвместими с всички приложими разпоредби на законодателството на Съюза, в това число по-специално:
 - а) Регламент (ЕО) № 260/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 г. относно общите правила за внос;

- б) Регламент (ЕО) № 1061/2009 на Съвета от 19 октомври 2009 г. относно установяването на общи правила за износ;
- в) Регламент (ЕС) № 258/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за изпълнение на член 10 от Протокола на Организацията на обединените нации срещу незаконното производство и трафика с огнестрелни оръжия, техните части и компоненти и боеприпаси, допълващ Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност („Протокол за огнестрелните оръжия“), и за установяване на разрешения за износа и мерки за вноса и транзита на огнестрелни оръжия, техни части и компоненти и боеприпаси, както и
- г) Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността, със съответните изменения.

Тези законодателни актове на Европейския съюз са част от *достиганията* на неговото право, поради което е от ключово значение те да не бъдат поставени под въпрос в резултат на приемането на ДТО. Тъй като в договора няма клауза относно организациите за регионална интеграция, особено важно е да се гарантира ненакърнимостта на законодателството в областта на вътрешния пазар.

С оглед на това бе извършен подробен анализ в съответствие с указанията на Съвета за водене на преговори по тези въпроси, при който се стигна до заключението, че разпоредбите на ДТО (членове 6, 7, 9 и 26) гарантират съвместимостта на ДТО с *достиганията на правото на ЕС*. При всички случаи, евентуалните проблеми, които биха могли да възникнат във връзка със съвместимостта, могат да бъдат решени чрез прилагане на член 26, параграф 1. В посочения член се предвижда, че договорът не засяга задълженията, поети от държавите — страни по него, с оглед на съществуващи или бъдещи международни споразумения, по които те са страни, когато тези задължения са съвместими с договора.

Европейският съюз не може да стане страна по ДТО, тъй като настоящият текст на договора предвижда само държави да бъдат страни по него. При все това ДТО допуска изменения на по-късен етап и Европейският съюз може да стане страна по него, при условие че за това гласува мнозинство, включващо три четвърти от държавите, които са страни по ДТО.

1.5. Ратифициране на договора

Европейският съюз като такъв не може да ратифицира ДТО. Но тъй като ДТО попада отчасти в изключителната компетентност на Съюза, а отчасти — в компетентността на държавите членки, необходимо е институциите на Съюза и държавите членки да вземат всички необходими мерки за сътрудничество при ратифицирането на ДТО и за гарантиране на изпълнението на произтичащите от договора ангажменти.

С оглед на намерението на държавите членки да подпишат ДТО на 3 юни 2013 г., Комисията отдаде приоритетно внимание на подготовката и приемането на решение на Съвета, с което държавите членки да се оправомощат да подпишат ДТО по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза. Въз основа на предложение на Комисията, на 27 май 2013 г. Съветът прие такова решение, като в него се предвижда, че при подписването на ДТО съответната държава членка може да заяви, че ще прилага временно членове 6 и 7 от ДТО, докато договорът влезе в сила. За държавите — членки на ЕС, които при подписването на ДТО не са заявили, че ще

прилагат временно посочените разпоредби, остава възможността да заявят това на етапа на ратифицирането на договора. С цел да се спомогне за бързото влизане в сила на ДТО, като следваща стъпка Комисията сега предлага решение на Съвета, с което държавите членки да се оправомощят да ратифицират ДТО по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза. За да може Съветът да приеме това решение, е необходимо то да получи предварителното одобрение на Европейския парламент.

1.6. Заключение

От първостепенно значение е да се запълни съществуващата празнота по отношение на регламентирането на международно равнище на търговията с конвенционално оръжие и да се способства за укрепването на мира и хуманитарните дейности. С въвеждането на общи правно обвързващи норми по отношение на вноса, износа и трансфера на конвенционално оръжие ДТО внася по-висока степен на отговорност и прозрачност в търговията с оръжие, която цел се споделя от Европейския парламент, Съвета и Комисията. ДТО може да допринесе за укрепването на мира и сигурността в световен мащаб. Незаконната или недостатъчно регламентирана търговия с конвенционално оръжие струва човешки животи — всяка година в резултат на въоръжено насилие загиват над 740 000 мъже, жени и деца. Бързото влизане в сила на ДТО е въпрос от първостепенно значение и затова е важно държавите членки да ратифицират договора във възможно най-кратък срок.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Не е приложимо.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Член 1

Тъй като не е възможно ЕС да стане страна по договора, с този член държавите членки се оправомощават да ратифицират договора по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза.

Член 2

Целта на решението е да се оправомощят държавите членки да се обвържат с договора по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза, поради което решението е адресирано до тях.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Няма

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за оправомощаване на държавите членки да ратифицират, в интерес на Европейския съюз, Договора за търговията с оръжие

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 и член 207, параграф 3 във връзка с член 218, параграф 6, буква а), подточка v) от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент¹,

като има предвид, че:

- (1) На 11 март 2013 г. Съветът упълномощи Комисията да води преговори в рамките на Организацията на обединените нации по Договора за търговията с оръжие по въпросите от изключителната компетентност на Съюза.
- (2) На 2 април 2013 г. Общото събрание на Организацията на обединените нации прие текста на Договора за търговията с оръжие². Освен това Общото събрание отправи искане към генералния секретар в качеството му на депозитар на договора да открие неговото подписване на 3 юни 2013 г. и призова всички държави да обмислят възможността за подписването му, след което съгласно съответните си конституционни процедури да станат страни по договора във възможно най-кратък срок.
- (3) Договорът има за цел да определи възможно най-строги общовалидни международни норми, с които да се регламентира международната търговия с конвенционално оръжие или да се усъвършенства нормативната уредба в тази област, да се предотврати и пресече незаконната търговия с конвенционално оръжие и да се попречи на неговото пренасочване. Държавите членки изразиха своето удовлетворение от резултата от преговорите и желанието си за ускорено подписване и ратифициране на договора.
- (4) Някои от разпоредбите на договора засягат въпроси от изключителната компетентност на Съюза, защото попадат в обхвата на общата търговска политика или се отнасят до правилата на вътрешния пазар относно трансфера на конвенционално оръжие и взривни вещества.
- (5) Европейският съюз не може да подпише и ратифицира договора, тъй като страни по него могат да бъдат само държави.

¹ ОВ С , г., стр. .
² A/CONF.217/2013/L.3.

- (6) На 27 май 2013 г. въз основа на предложение на Комисията Съветът прие Решение за оправомощаване на държавите членки да подпишат, в интерес на Европейския съюз, Договора за търговията с оръжие.
- (7) Поради това съгласно член 2, параграф 1 от ДФЕС Съветът следва също така да оправомощи държавите членки да ратифицират, в интерес на Съюза, договора по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Държавите членки се оправомощават да ратифицират, в интерес на Съюза, Договора за търговията с оръжие по отношение на въпросите, попадащи в изключителната компетентност на Съюза.

Член 2

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател